

ΕΝΤΗΕΤΟ.17

8.3.1935: ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΟΥΝ "ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΕ ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ Γ

Ενώ ο εξόριστος Μητροπολίτης Κιτίου Νικόδημος Μυλωνάς δεν μπόρεσε να συναντηθεφ με τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας για να συζητήσει μαζί του το θέμα της εκλογής Αρχιεπισκόπου στην Κύπρο, μια και οι αιγυπτιακές αρχές δεν του επέτρεψαν να εισέλθει στη χώρα, το κατάφερε αυτό ο Μητροπολίτης Κερύνειας Μακάριος, αλλά στην Αθήνα.

Ο Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης, πρώην Μητροπολίτης Κιτίου και πρώην Οικουμενικός Πατριάρχης, εξέφρασε στο Μητροπολίτη Μακάριο, σύμφωνα με την Κυπριακή εφημερίδα "Ελευθερία" της 3ης Οκτωβρίου 1934, τη γνώμη του "καθ' ην δεν πρέπει να αναβληθή επί μακρότερον χρόνον η εκλογή Αρχιεπισκόπου".

Η γνώμη του Μελετίου Μεταξάκη ήταν σύμφωνη με εκείνη του Οικουμενικού Πατριάρχη ο οποίος είχε μάλιστα αρχίσει να καταβάλλει κάποιες προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο Οικουμενικός ευνοούσε ακόμα και παραίτηση των εξορίστων και ταυτιζόταν με την άποψη των ελληνικών αρχών όπως τους δοθούν άλλες έδρες στην Ελλάδα ώστε να λυθεί η κρίση μια και οι Άγγλοι δεν δέχονταν επιστροφή τους στην Κύπρο με κανένα τρόπο.

Είναι χαρακτηριστικό δημοσίευμα της ελληνικής εφημερίδας "Φωνή της Εκκλησίας" στις αρχές του 1935 το οποίο στηριζόταν σε πληροφορίες της, όπως έγραφε, από την Κωνσταντινούπολη:

"Μετ' επιτάσεως διαδίδεται ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης Φώτιος ο Β διεξάγει μυστικές και εμπιστευτικές συνοηήσεις επί τη βάσει, όπως οι Μητροπολίται Κιτίου και Κυρηναίας παραιτηθούν των εδρών αυτών, τοποθετούμενοι εις τας Ιεράς Μητροπόλεις Καστοριάς και Πρεβέζης προκηρυχθή δε

εκλογή Αρχιεπισκόπου Κύπρου. Εάν αι ενέργειαι αυτάι του Οικουμενικού Πατριάρχου ευοδωθούν, θα αποσταλή εις Κύπρον ανά εις (ένας) Μητροπολίτης εκ των Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας και Αντιοχείας, ίνα προβάσιν εις εκλογήν Αρχιεπισκόπου Κύπρου.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, ως βέβαιος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου φέρεται ο Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανός".

Οι συστάσεις των δύο Πατριαρχών ενώ έπεισαν τον Κιτίου Νικόδημο Μυλωνά δεν επηρέασαν καθόλου τον Κυρηναίος Μακάριο. Οπως φαίνεται από τη μετέπειτα στάση των δύο ανδρών, ο Μακάριος επέμενε σε αναβολή των εκλογών και κατόρθωσε να επιβάλει τη γνώμη του και στο Νικόδημο Μυλωνά που είτε αναγκάστηκε στο τέλος να τον ακολουθήσει είτε ενώ φανερά παρουσιαζόταν ότι ευνοούσε εκλογές, έστω και αν αυτοί απουσίαζαν, ενδόμυχα ήθελε να μη γίνουν. Οποιες και αν ήταν οι σκέψεις του Νικόδημου Μυλωνά δέχθηκε να συναντηθεί με τον Μητροπολίτη Κερύνειας στα Ιεροσόλυμα. Ο Μακάριος αναχώρησε από την Αθήνα για τα Ιεροσόλυμα στις **8** του Γεννάρη του **1935** και είχε επανειλημμένες συναντήσεις μαζί του.

Προς αυτούς απηύθυνε επιστολή και ο τοποτηρητής Λεόντιος στην οποία τους πληροφορούσε ότι αν θεωρούσαν την παρουσία του απαραίτητη, θα προέβαινε σε διευθετήσεις για να τους συναντήσει, αλλά φαίνεται ότι δεν χρειαζόνταν τη γνώμη του μια και είχαν την πλειοψηφία της Ιεράς Συνόδου.

Ο Λεόντιος ανακοίνωσε το διάβημά του προς τους δυο εξορίστους με δήλωση του που δημοσιεύθηκε στις **30** Ιανουαρίου **1935** και ενώ οι δυο Μητροπολίτες συνέχιζαν τις επαφές τους. Εγραφε η "Ελευθερία" στη Λευκωσία:

" Κατά χθεσινήν ανακοίνωσιν του Π. Τοποτηρητού του

Αρχιεπισκοπικού Θρόνου κ. Λεοντίου προς αντιπρόσωπον της "Ελευθερίας", η Α.Π. απηύθυνε προς τους εν Ιεροσολύμοις ευκρισκομένους εξορίστους

Μητροπολίτας Κιτίου και Κυρηναίας επιστολήν, εν τη οποία πληροφορεί αυτούς θα διετελούν εν διαφωνία επί της λύσεως του αρχιεπισκοπικού ζητήματος, η μετάβασις αυτού εις Ιεροσόλυμα θα ήτο περιττή και επιζήμιος, εν η όμως περιπτώσει ούτοι θα συνεφώνουν περί του πρακτέου, θα έσπευδε τότε να μεταβή και ούτος εις Ιεροσόλυμα προς συνάντησιν των.

Κατόπιν της ενεργείας ταύτης η Α. Π. ο Τοποτηρητής αναμένει απάντησιν, την οποίαν ελπίζει να λάβη διά του αυριανού ταχυδρομείου, ότε εάν είναι τοιαύτη ώστε να ευνοή την εις Ιεροσόλυμα μετάβασιν του, πιθανόν η Α. Π. θ' αναχωρήση με την ευκαιρίαν της προσεχούς Κυριακής.

Κατ' ανακοινώσεις του ιδίου του Τοποτηρητού εις περίπτωσιν καθ' ην οι δύο εν Ιεροσολύμοις Ιεράρχαι, δεν ήθελον μείνη σύμφωνοι επί του Αρχιεπισκοπικού, θα επωφεληθούν της συναντήσεως των ταύτης, διά να επιληφθούν του ζητήματος της Μονής Κύκκου και τούτο διά να μη συνεχισθή η εκκρεμότης αυτού συνεπεία της παρατάσεως της χηρείας του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου".

Στις συνομιλίες επικράτησε η άποψη του Κυρηναίας Μακαρίου και συμφωνήθηκε όπως μη γίνει καμμιά νέα προσπάθεια, αλλά αφεθεί το θέμα της διενεργείας εκλογών για πλήρωση του αρχιεπισκοπικού θρόνου σε ευθετότερο χρόνο.

Τις απόψεις των δυο Μητροπολιτών παρέθετε σε δύο δημοσιεύματά της η "Ελευθερία" και πάλι στις 20 Φεβρουαρίου και 2 Μαρτίου 1935.

Στις 20 Φεβρουαρίου έγγραφε:

" Κατ' απολύτως ασφαλείς πληροφορίας της "Ελευθερίας" εξ Ιεροσολύμων, οι δύο εν υπερорία διατελούντες Π. Μητροπολίται Κιτίου κ. Νικόδημος και Κυρηναίας κ. Μακάριος συγκροτήσαντες επανειλημμένας ιδιαιτέρας συσκέψεις εν τη αγία Πόλει επί πάντων των ζητημάτων των αφορώντων την εμπερίστατον εκκλησίαν της Κύπρου συνεφώνησαν εις το ότι η κατάστασις είναι αρκούντως σοβαρά. Τους δύο Κυπρίους Ιεράρχας απησχόλησαν ιδιαιτέρως το

αρχιεπισκοπικόν ζήτημα, η παράτασις του οποίου ουδέν το καλόν προσιωνίζεται παρά την διαπίστωσιν όμως της σοβαρότητος της εν γένει εκκλησιαστικής καταστάσεως, ούτε ο χρόνος ούτε και ο τρόπος των εκλογων διά την πλήρωσιν του χηρεύοντος Αρχιεπισκοπικού θρόνου εκανονίσθησαν ούτε και ελήφθη απόφασις τις διά την προκήρυξιν εκλογών.

Οι εν Ιεροσολύμοις εκκλησιαστικοί κύκλοι είναι καλώς ενήμεροι των αντιλήψεων του Π. Μητροπολίτου Κιτίου επιμένοντος εις την ταχείαν λύσιν του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος διά της προκηρύξεως αμέσων εκλογών, την οποίαν θεωρεί ως την μόνην σωτηρίαν οδόν της καταστάσεως. Την αντίληψιν όμως ταύτην δεν φαίνεται ασπαζόμενος ο Π. Μητροπολίτης Κυρηναίας".

Εξάλλου στις 2 Μαρτίου, ένα σχεδόν μήνα μετά την αναχώρησιν του Κυρηναίας από τα Ιεροσόλυμα για την Αθήνα (η μετάδοσις πληροφοριών με τα μέσα της εποχής ήταν πολύ δύσκολη και πολλές φορές τα νέα έφθαναν πολύ καθυστερημένα) έγραφε:

"Η Α.Π. Μητροπολίτης Κιτίου ένθεν τυχών της ευκαιρίας να αναγνωρίση τας σκέψεις των εκκλησιαστικών κύκλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, ετέρωθεν δε έχων υπ' όψιν τας δημοσιευθείσας ή άλλως πως ανακοινωθείσας αυτώ γνώμας του πατριάρχου Αλεξανδρείας του Μητροπολίτου Θυατείρων και άλλων διαπρεπών κανονολόγων, εμόρφωσε την γνώμην ότι έδει να επιταχυνθή η λύσις του αρχιεπισκοπικού ζητήματος, ταύτην δε και διειτύπησε προς τον Σ. Μητροπολίτην Κυρηναίας κατά την εν Ιεροσολύμοις συνάντησιν των. Αντιθέτως ο τελευταίος ενέμενε εις την αρχικήν του ιδέαν, ότι το ζήτημα πρέπει να αφεθή ως έχει, δηλώσας ότι ουδένα λόγον βλέπει επιβάλλοντα την επίσπευσιν της πληρώσεως του αρχιεπισκοπικού θρόνου".

Οι Μητροπολίτες συμφώνησαν να αναβληθούν οι εκλογές και έστειλαν την απόφαση τους εγγράφως και προς τον Μητροπολίτη Λεόντιο με την οποία τον καλούσαν να πάρει και εκείνος θέση. Ομως δεν είχε

άλλην εκλογή ο Λεόντιος παρά να συμφωνήσει μια και εκείνοι είχαν την πλειοψηφία, αλλά από την άλλη αυτό του έδινε την ευκαιρία να παραταθεί η εκκρεμότητα με τους εξορίστους να ξεχνιούνται σιγά, σιγά στην εξορία κι αυτός να παίρνει τα "πρωτεία" για το θρόνο όποτε και αν γίνονταν οι εκλογές.

Η απόφαση των τριών Μητροπολιτών δόθηκε στη δημοσιότητα "συνοδική απόφασι" στις **8 Μαρτίου 1935:**

"Κατά την πρόσφατον εν Ιεροσολύμοις συνάντησιν των Πανεριωτάτων Μητροπολιτών Κιτίου κ. Νικοδήμου και Κυρηναίας κ. Μακαρίου απησχόλησαν εν τοις πρώτοις τας Α.Α. Πανιερότητας εν γένει το εκκλησιαστικόν ζήτημα της νήσου και ιδίως το της χηρείας του Αρχιεπισκοπικού θρόνου Κύπρου.

Κατά τας επακολουθησάσας συζητήσεις, καθ' ας εξητάσθη το ζήτημα από πάσης πλευράς, διεπιστώθη ομοφωνία απόψεων ως προς τον περαιτέρω χειρισμόν του τόσον λεπτού και περιπλόκου προβλήματος της εκλογής Αρχιεπισκόπου Κύπρου. Των τοιούτων κοινών αυτών απόψεων οι Α.Α. Πανιερότητες κατέστησαν κοινωρόν και τον πανιερώτατον Τοποτηρητήν του Αρχιεπισκοπικού θρόνου κ. Λεόντιον, όστις συνεφώνησεν ομοίως προς ταύτας.

Οι Πανιερώτατοι Μητροπολίται Κύπρου πιστεύουν ότι το ευσεβές πλήρωμα της κατά Κύπρον Εκκλησίας, εκτιμών δεόντως την κρισιμότητα των περιστάσεων και την άκραν λεπτότητα και σοβαρότητα, ην εμφανίζει το ζήτημα, θέλει αρκεσθή μόνον εις την επίσημον δήλωσιν, ότι εκ μέρους των συνοδικών μελών ενεργήθη και ενεργείται παν το απ' αυτών εξαρτώμενον διά μίαν σύντομον κανονικήν και κατά πάντα λόγον έγκυρον πλήρωσιν του Αρχιεπισκοπικού θρόνου, ήτις και μόνη ασφαλίζει την περαιτέρω ομαλότητα εν τη Εκκλησία Κύπρου.

Αι Α.Α. Πανιερότητες δράττονται της περιστάσεως να ζητήσουν επιπροσθέτως παρά του ευλαβούς πληρώματος της Εκκλησίας των, όπως υπ' όψιν έχον το λεπτόν και πολύπλοκον του ζητήματος εκλογής Αρχιεπισκόπου υπό τας σημερινάς συνθήκας, εντείνη

την υπομονήν αυτού και μη ανυπομονή διά την εκκρεμότητα ήτις είναι εύκολον να κατανοηθή από κάθε ανεπηρέαστον κριτήν, ότι οφείλεται εις λόγους κειμένους εκτός της θελήσεως και του ελέγχου των συνοδικών μελών. Πάντως δε το ποίμνιον πρέπει να είναι απολύτως πεπεισμένον ότι η εκκρεμότης δεν οφείλεται εις λόγους προσωπικής φιλοδοξίας των συνοδικών μελών ως κακοβούλως γράφεται ή σπερμολογείται, παρά των εχόντων προς τούτο συμφέρον. Εις τας καρδίας των επισκόπων Κύπρου υπάρχει ασφαλώς τόση πολλή ή ολίγη αγάπη προς την Εκκλησίαν και τον τόπον των, όσην απαιτείται να υπερνικηθή το προσωπικόν ελατήριο, σύστασις δε πατρική γίνεται προς πάντας να στρέψωσι την προσοχήν των προς τα ουσιαστικά και πραγματικά εμπόδια τα κωλύοντα την πρόοδον μιας κανονικής και εγκύρου εκλογής και τούτων η άρσις να ανυπομονούν, όπως επιτευχθή συντόμως.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

(Μεταγλώττιση)

"Κατά την πρόσφατη συνάντηση των Πανεριωτάτων Μητροπολιτών Κιτίου κ. Νικοδήμου και Κυρηναίας κ. Μακαρίου στα Ιεροσόλυμα απασχόλησαν πρώτα τις Α.Α. Πανιερότητες γενικά το εκκλησιαστικό ζήτημα της νήσου και ιδίως το θέμα της χηρείας του Αρχιεπισκοπικού θρόνου Κύπρου.

Κατά τις συζητήσεις που επακολούθησαν, κατά τις οποίες εξετάστηκε το ζήτημα από κάθε πλευρά, διαπιστώθηκε ομοφωνία απόψεων ως προς τον περαιτέρω χειρισμό του τόσο λεπτού και περίπλοκου προβλήματος της εκλογής Αρχιεπισκόπου Κύπρου. Οι Α.Α. Πανιερότητες κατέστησαν κοινώνό για τις απόψεις τους και τον πανιερότατο Τοποτηρητή του Αρχιεπισκοπικού θρόνου κ. Λεόντιο, ο οποίος συμφώνησε με αυτές.

Οι Πανιερότατοι Μητροπολίτες Κύπρου πιστεύουν ότι το ευσεβές πλήρωμα της Εκκλησίας της Κύπρου, εκτιμά δεόντως την κρισιμότητα των

περιστάσεων και την άκρα λεπτότητα και σοβαρότητα, την οποιαν εμφανίζει το ζήτημα, θα αρκασθεί μόνο στην επίσημη δήλωση, ότι εκ μέρους των συνοδικών μελών ενεργήθηκε και ενεργείται κάθε τι το οποίο εξαρτάται από αυτούς για μια σύντομη κανονική και κατά κάθε λόγο έγκυρη πλήρωση του Αρχιεπισκοπικού θρόνου, η οποία και μόνη ασφαρίζει την περαιτέρω ομαλότητα στην Εκκλησία Κύπρου.

Αι Α.Α. Πανιερότητες δράττονται της περίπτωσης να ζητήσουν επιπρόσθετα από το ευλαβές πλήρωμα της Εκκλησίας τους, όπως έχει υπόψη το λεπτό και πολύπλοκο του ζητήματος εκλογής Αρχιεπισκόπου υπό τις σημερινές συνθήκες, εντείνει την υπομονή του και να μη ανυπομονελι για την εκκρεμότητα η οποία είναι εύκολο να κατανοηθεί από κάθε ανεπηρέαστο κριτή, ότι οφείλεται σε λόγους εκτός της θέλησης τους και του ελέγχου των συνοδικών μελών. Πάντως δε το ποίμνιο πρέπει να είναι απόλυτα πεπεισμένο ότι η εκκρεμότητα δεν οφείλεται σε λόγους προσωπικής φιλοδοξίας των συνοδικών μελών όπως κακοβούλως γράφεται ή σπερμολογείται, από τους έχοντες προς τούτο συμφέρον. Στις καρδίες των Επισκόπων Κύπρου υπάρχει ασφαλώς τόση πολλή ή λίγη αγάπη προς την Εκκλησία και τον τόπο τους, όση απαιτείται να υπερνικηθεί το προσωπικό ελατήριο, γίνεται δε πατρική σύσταση προς όλους να στρέψουν την προσοχή τους προς τα ουσιαστικά και πραγματικά εμπόδια που παρεμποδίζουν την πρόοδο μιας κανονικής και έγκυρης εκλογής και η άρση τους να ανυπομονούν, όπως επιτευχθεί σύντομα".